

Pedagoginės

Aktualijos

Piličiausko

Akimis

Nr. 35

Gebėjimas atsiprašyti nuskriaustąjį ir atleisti skriaudėjui – vieni gražiausių žmogaus gebėjimų, liudijančių jo asmenybės žavesį: jausmų harmoniją ir pagarbą Kūrėjui, kilnų orumą ir paprastumą... Ypatingu grožiu spinduliuoja asmuo, kuriam gebėjimas atsiprašyti ir atleisti tapo gyvenimo norma... Laikas, sugaištas šiam gebėjimui išsiugdyti, yra atvirkščiai proporcingas asmenybės IQ...

2009 m. sausio 1 d.

PAPA-35

Naujametis palinkėjimas nukelia mus į didžiąją jubiliejinę sukaktį ir skatina susimąstyti Tautos bei Valstybės išlikimo klausimu. Atkreipiamas dėmesys į pavojingai siautėjantį virusą PPP, kurio medikai kol kas nesugeba deramai pažaboti... Mat situacijai kontroliuoti tiktų vakcina AAA, kurią galėtų skleisti tik Mokytojas... Tačiau kyla klausimai: ar jis norės šią kilnią misiją atlikti? O panorėjęs, ar suspės? Juk specialistai teigia, kad laiko liko labai nedaug – vos kelios dešimtys mėnesių... Mielas Mokytojau, nuo Tavęs priklauso, ar Lietuva ateityje švęs antrąjį jos vardo paminėjimo tūkstantmetį... Sėkmės priimant išmintingą apsisprendimą...

Naujoji Lietuvos Vyriausybė švietimo reformą labai ryžtingai kreipia mokinių tėvų atsakomybės ir jų vaidmens ugdymo procese didinimo kryptimi. (Ši strateginė tendencija akivaizdi LRS patvirtintoje veiklos programoje...) Tai reiškia, kad iki šiol vykdytą reformą ketinama pastatyti „ant kojų“. (20 metų trukusi stovėseną „ant galvos“ tikrai jau išvargino ir Mokyklą, ir visuomenę...) Publikacijoje **Tėvai – ugdymo partneriai, strategai, mokyklos advokatai**, arba „**Reforma ateina iš apačios**“ kviečiama susimąstyti, kokie artimiausioje ateityje nauji uždaviniai laukia mokytojų, kai už švietimo kokybę privalės atsakyti ne tik Mokykla, bet ir Šeima. Suprantama, tik tuo atveju, jeigu dabartiniai Vyriausybės siekiai bus ne tik deklaruojami, bet ir ryžtingai įgyvendinami... Blieka jai palinkėti ištvermės, o mums visiems – geranoriško kūrybiškumo ir deramos pagalbos.

Rubrikoje „Praktikumas“ tradiciškai pateikiama L.Navickienės pedagoginės patirties dovana klasės auklėtojui. Šį kartą Autorė parinko 3.1.2. temą: **Dvasios aristokratiškumas. Žmogus iš Didžiosios raidės**, kurios esmės atskleidimui naudojamos prozinės sentencijos ir A. Navicko muzika – Triptikas gitarai „Vidiniai veidai: Pirmasis. Antrasis. Trečiasis“. (Beje, ši tema gali būti siejama ir su kita, žemiau pristatoma, PAPA-35 publikacija – „Dvasios aristokratų klubas...“).

Ciklą „Žiniasklaida – pagrindinė šių dienų asmenybės auklėtoja“ papildė S. Karalienės publikacija **Naujoji „tolerancija“**, kurioje stebina (ir jaudina!) mūsų įvairiapusės žiniasklaidos siekiai devalvuoti tradicines vertybes, sudarančias Tautos dvasios grožį, niekais paversti tėvų ir mokytojų pastangas puoselėjant vaikų dvasingumą... Apmaudu dar ir tai, kad ši demoralizacija vykdoma prisidengiant demokratinėmis laisvėmis, deformuotomis tolerancijos sąvokomis ir pan.

Rubrikoje „Idėjų kraitelė“ – publikacija **Dvasios aristokratų klubas, arba „Gelbėdami vaikus,- gelbstim Lietuvos ateitį“**. Joje keliama paradoksali mintis – ekonominės krizės metais sutelkti visų ugdytojų pastangas žmonių dvasingumui puoselėti. Tikėtina, kad tai leistų apsisaugoti nuo kur kas didesnės (negu skelbiamas sunkmetis...) blogybės – dvasinės krizės.

Skyrelyje „**Eilutės iš Kalėdinio pašto...**“ reflektuojama mokytojų patirtis, įgyvendinant Projekto idėjas – per Grožį link Gėrio...

Pedagoginės kloties 2009–aisiais metais!

Nuoširdžiai –

Albertas

2009 m. sausio 1 d.

NAUJAMETIS PALINKĖJIMAS

Gerb. Skaitytojau, Mielas Kolega,

įžengėme į reikšmingą jubiliejų: prieš tūkstantį metų Kvedlinburgo analuose padarytas įrašas liudija apie tragišką šv. Brunono Kverfurtiečio, dar vadinamo Bonifacijumi, misijos baigtį. Jis 1009 m. vasario 14 d. Rusios ir Lietuvos pasienyje (*in confinio Rusciae et Litu-ae*) pagonių, stokojusių tolerancijos ir pertekusių pykčio, sprendimu, su kitais „18 saviškių iškeliavo į dangų.“

Taigi, minime Lietuvos vardo istorijai reikšmingą įvykį – jos pradžios jubiliejų. (Skliausteliuose derėtų atkreipti dėmesį į mažą detalę: Lietuvos vardas pirmą kartą minimas greta Rusios... Kas tai – atsitiktinumas? O gal ženklas, kad su šia tauta mums, lietuviams, lemta ieškoti santarvės ir stiprinti dvasinius kaimyninius ryšius? Pasakysiu dar daugiau. Juk prieš 600 metų Vytauto Didžiojo raiteliai Rytų linkme turbūt ne vien savo žirgų eiklumą demonstravo? – Taigi, paklauskime patys savęs: gal abiejų tautų istorijoje esama faktų ir argumentų, už kuriuos vieni kitus turėtume atsiprašyti ir vieni kitiems atleisti? Skirtumas gal tik tas, kad: vienas skriaudas dengia kelių šimtų metų dulkių sluoksnis, o kitas – mes patys dar puikiai mename; vienų padarytas blogis yra keliais kilogramais sunkesnis už kitų sukeltą skausmą... Beje, šie klausimai nėra vien laisvos fantazijos pasekmė,- jų pagrįstumas, norėčiau tikėti, išryškės šio Palinkėjimo pabaigoje...)

Paminėjus Vytautą Didįjį, nejučia prisimeni kitą jubiliejų – 600 metų Lietuvos mokyklai. Manyčiau, švenčiant Lietuvos vardo paminėjimo tūkstantmetį taip pat būtų tikslinga susimąstyti ir apie tai, kokį vaidmenį atliko šalies Mokykla, pradedant 1397 metais, kai dokumentiškai buvo paliudytas Vilniaus katedrinės mokyklos veikimo faktas. Tiesa, atsakymas reikšmingas ne tik/tiek pažintine prasme¹, bet/kiek ieškant atsakymo į kitą klausimą: *kokia turėtų būti strateginė Mokyklos misija, kad sudarytume deramas prielaidas Lietuvos vardo 2000-mečiui paminėti?* Bet ką ten kalbėti apie milleniumų atkarpas,- ar užteks valios kad ir šimtmečiui: ar išliksime patys ir ar išsaugosime Tautos vardą? Ar grožėsime „gintaro lašeliu“, šiuo metu esančiu prie Baltijos kranto?.. O gal laukia bastūnų, išsibarsčiusių po įvairiausias geografines platumas, likimas?

Minėti klausimai aktualūs jau vien todėl, kad klimato ekspertai neseniai informavo: Žemės planetai išsaugoti liko maždaug 97 mėnesiai². Būtent tada bus pasiekta kritinė riba, ir bus jau neįmanoma sustabdyti temperatūros, kad ji nepakiltų daugiau kaip 2 laipsniais Celsijaus... Pasekmes galima įsivaizduoti... (žr. pav.)³.

□ □ □

Mielas Kolega, manyčiau, niekas neabejoja, kad artėjančio Tūkstantmečio jubiliejus fone Tavo, Mokytojo, indėlis puoselėjant Tautos kultūrą, žmonių dvasines vertybes yra neginčijamai didelis ir svarus. Tai suprasdami, Tave sveikiname, dėkojame ir žemai lenkiame savo galvas ... Antra vertus, žinodami situaciją, t.y., jeigu klimato ekspertai neapsirinka, tai linkime šventinėje būsenoje ilgėliau neužsibūti, nes reikia gelbėtis patiems ir gel-

¹ Žr. gausias 1997 metų publikacijas, skirtas Lietuvos Mokyklos 600-mečiui paminėti.

² Lietuvos žinios, 2008 m. lapkričio 5 d. (Taigi, jau liko 95 mėnesiai...)

³ Žr.: Meninis moksleivių ugdymas: nuo gabumų lavinimo link asmenybės dorinimo (pamokų epizodai CD).- Vilnius, 2003. Naudodamasis proga dėkoju mokytojui L.Beliajevai ir jos mokiniams, šių iliustracijų autoriams.

bėti Lietuvą, visą mūsų Planetą. – Retorika? Nevaržomos fantazijos vaizdai? – Manychiau, diskusijoms laiko jau neturime, nes beliko tik 8 metai, beje, greit tirpstantys, kaip ir Arkties ledynai... (Juolab, kad ir šio straipsnio paskirtis – Palinkėjimas, bet ne polemika...).

Galima būtų surasti laiko konsultacijoms, bet ar atsiras norinčių konsultuotis? Juk, pavyzdžiui, pasaulio galingiausių valstybių vadovai, atrodo, jau nuoširdžiai sunerimę ieško būdų stabdyti globalinio atšilimo efektą, „mažinti ozono skylę“ ... Kaltinamas metano skilimas į vandenilį ir anglį, o pastarosios junginiais su deguonimi ir transformavimasis į anglies dvideginį... Skiriamos teršalų išmetimo į atmosferą kvotos... Tačiau (deja, deja...) ieškomos priežastys slypi visiškai kitur, o siūlomos galimybės yra antraeilės ar trečiaeilės...

Pav. Galimos viruso PPP poveikio pasekmės...

Konsultacijos... Kas, pavyzdžiui, gali patikėti, kad dėl ozono skylės didėjimo labiausiai kaltas pražūtingasis virusas PPP, kurio nepajėgia sutramdyti jokie medikai... Ir kas patikės, kad šioje, *visai žmonijai pražūtingai pavojingoje situacijoje, Tu, Mokytojau, galėtum suteikti esminę pagalbą?* Tačiau svarbus ir kitas klausimas: jeigu Tu ir patikėsi, tai ar imsiesi šios misijos? O jeigu ir priimsi teigiamą sprendimą, tai ar suspėsi? Juk, kaip minėjau, laiko jau ne daug beliko...

Neprarasdamas vilties, puoselėdamas optimizmą ir tikėdamas Žmogaus išmintimi, bandysiu paaiškinti pavojingojo viruso – PPP, kuris tūno dažno žmogaus (kiekvieno mūsų?) egoizmo kuproje, esmę. Tai – *puikybė, pavydas, pyktis*... – Neįtikėtina? – Glaustai pakomentuosiu.

... Egoistinių paskatų veikiamas žmogus *išpuiksta, pavydi* kito sėkmės, chroniškai *pyksta* dėl savo nesėkmių... Taip pasaulinių monopolijų magnatai nekreipia dėmesio į ekologinius gamybos reikalavimus, nes jie pripažįsta tik *konkurencingumo* ir *pelno* principus... (Tų pačių nuostatų veikiamas tūlas Lietuvos bosas darbuotojus laiko tik minimalaus atlygio sąlygomis ir skatina jų emigraciją, smurtą, savižudybes...) *Puikybė ir pavydas* skatina siekti pelno bet kokiomis priemonėmis, nekreipiant dėmesio net į tai, kad „pjaunama šaka, ant kurios sėdima...“ Tokias pastangas dar būtų galima bent iš dalies pateisinti, jeigu kiekvienas žinotume: „pridėtinės vertės produkcija“ skiriama gelbėti iš bado mirštantiems Planetos žmonėms⁴... Deja, deja...

Vaikas mokykloje ruošiamas taip pat... konkurencingumui! Ir vėl netikite? – Paskaitykite, pavyzdžiui, „Valstybinės švietimo strategijos 2003–2012 metų nuostatas“ (kurias 2003 m. liepos 4 d. patvirtino Lietuvos Respublikos Seimas). Jose sąvoka „ūkio plėtra ir konkurencingumas“ paminėta 7 kartus, „mokymas(-is)“, „mokyti“ – 55 kartus, o „auklėjimas“ – neminimas nė karto! Kitais žodžiais, švietimas privalo atliepti Valstybės ilgalai-

⁴ Kasdien, kaip žinia, badu miršta 139 000 žmonių, iš jų – 36 000 vaikų...

kės raidos strategiją. Pastaroji projektuoja Lietuvos vystymąsi pagal tris prioritetus: *žinių visuomenę, saugią visuomenę ir konkurencingą ekonomiką*. Taigi: svarbiausia siekiamybė – žinių, informacinė visuomenė (ŽIV). Pasekmes, prie kurių neišvengiamai artėjame, matėme paveiksle. Beje, jos liudija didžiųjų žmonių pranašišku žodžiu, kuriuos jau ne kartą esu minėjęs, pagrįstumą: žinios be auklėjimo – kalavijas bepročio rankose (Mendelejevas), žinios be doros – aukso žiedas kiaulės knyslėje (Komenskis)... Bepročio siautėjimo pasekmės šiandien jau akivaizdžios...

Ar reikia įrodinėti, ką galvoja tūlas švietimo strategas, skaitydamas aukščiau minėtą dokumentą? – Jis supranta: tokiam tikslui siekti reikalingos „solidžios“ ugdymo programos (nes kitaip konkurencingas nebūsi...). Ir sukuria mažai kam įveikiamą „produktą“... Na, o mokinys, nesugebėdamas realizuoti hipertrofuotų ugdymo užduočių, išgyvena chronišką *pyktį*... Jis pyksta ant visų – mokytojų, *besipuikuojančių* draugų, tėvų, nes jis – menkavertis... Jis *pavydi* draugui džinsų ar automobilio... Taigi, Mokykloje PPP virusui daugintis taip pat optimalios galimybės. Tokių pražūtingo reiškimosi atvejų ir pavyzdžių – gausybė...

– Išėitis? – Nepatikėsite: turime puikią „antivirusinę programą“... Ir jos praktiniam pritaikymui jokių milijonų nereikia... Ji ypač reikšminga ir aktuali dabartinės krizės atveju. Dar daugiau: jos praktinis panaudojimas gali labai pasitarnauti finansinės ir ekonominės negandos įveikimui. Fantastika! Turiu galvoje labai veiksmingą antibiotiką AAA, kurią tik Tu, mielas Mokytojau, galėtum sėkmingai taikyti gydydamas negaluojančią vaiko sielą, o drauge – Lietuvos žmones ir visą Planetą. Tas vaistas – *atjauta, altruizmas, aukojimasis*. Būtent Tavo pedagoginio talento dėka Vaikas, pabuvojęs „kito kailyje“, sugebėtų atjausti Artimą ir jam padėti... Jis netruktų suprasti, kad žmogiškoji Laimė slypi ne vien tik žemiškuose, bet ir dvasiniuose turtuose, kurie nebijo krizių, bankrotų, vagių ar erozijos...

Beje, tik Tu, mielas Mokytojau, galėtum visiems paaiškinti, kad šioje katastrofiškai pavojingoje situacijoje (kai ant mūsų galvų jau grėsmingai ritasi „devintoji banga“) yra beprasmiška:

- *puikuotis, pavydėti ar pykti* ant mokinio, jo tėvų ar savo kolegos...;
- *regzti keršto* planus prieš konkurentus ar kaimyninę valstybę...;
- *laukti žemiškosios būties baigmės, įpykus* iki „pažaliavimo“ ...

□ □ □

Sveikindamas su Naujaisiais – 2009-taisiais metais linkiu kuo lengviau amortizuoti ekonominę ir finansinę krizę, ir kad ji jokiū būdu netaptų dvasine krize. Tuo tikslu veiksmingiausias priešnuodis – antivirusas AAA. Tegu jis kiekvienam mūsų tampa paklausiausia Naujųjų metų preke, gelbstinčia nuo dvasinės depresijos Šeimą ir Mokyklą. Tai vienintelė priemonė, kuri galėtų esmingai padėti Lietuvai ir visai mūsų Planetai.

Sėkmės Tau, Sielos terapeute. Beje, dar kartą primenu: laiko turi nedaug,- tik kelias dešimtis mėnesių... Vėliau Tavo pastangos gali būti jau nereikalingos...

Nuoširdžiai linkintis sėkmės –

Albertas Piličiauskas

2009 m. sausio 1 d.

Atgal

KURKIME ATEITĮ DRAUGE!

Aktualija

TĖVAI – UGDYMO PARTNERIAI, STRATEGAI, MOKYKLOS ADVOKATAI, arba „REFORMA ATEINA IŠ APAČIOS“

Kabutėse esanti antraštės dalis,- tai straipsnio pavadinimas, kurį dar prieš 15 metų įžvalgiai pateikė žinomas žurnalistas F. Kauzonas, įvertindamas tėvų vaidmenį jų vaiko asmenybės puoselėjimui, mokymosi motyvacijos stiprinimui⁵. Anuomet apsilankęs vienoje Vilniaus mokykloje ir pabuvojęs mokslo metus vainikuojančioje pamokoje, jis liko sužavėtas susiformavusia klasės bendruomene – mokinių, jų tėvų ir mokytojos ugdomąją sąveiką... Tačiau šiai minėto straipsnio Autoriaus įžvalgai nebuvo lemta „tapti kūnu“, kadangi „reforma iš apačios eina... vietoje“... Tiksliau, stovi, lyg stabo ištikta... Kitais žodžiais, švietimo reforma nevyksta. Ir tai – jau 20 metų!⁶

15-oji Vyriausybė – Vilties žiburys?

⁵ F. Kauzonas. Reforma ateina iš apačios // Respublika, 1994 m. liepos 12 d.

⁶ Kaip esu jau ne kartą minėjęs, Išrinktoji tauta klaidžiojo 40 metų, kol pasiekė Pažadėtąją žemę... Jeigu sau suteiktume tokį „statusą“, tai kol kas esame tik pusiaukelėje... Tačiau, antra vertus, Laiko limitai pavojingai senka (žr. šio PAPA numerio Linkėjimą...).

Optimizmo teikia Lietuvos Respublikos Penkioliktosios Vyriausybės veiklos programa, kurioje fiksuojamos akivaizdžios pastangos suteikti demokratinės valstybės švietimui būdingus požymius (žr. PAPA-34 / Aktualija). Pateiksiu keletą konkrečių šios Programos nuostatų (kai kurias jų paryškindamas kursyvu).

„Vyriausybė planuoja 2009 m. įgyvendinti *esmines permainas* 7-iose svarbiausiose srityse: valstybės valdyme; kovoje su korupcija; inovatyvios ekonomikos plėtroje; energetikoje; *švietimo sistemoje*; sveikatos apsaugoje; socialinės atskirties mažinime“.

Taigi, ketinama imtis ne kosmetinių švietimo papudravimų, o vykdyti esmines jo permainas. Tikėtina, bus kuriamos ne naujos ataskaitų, auditų ar savianalizių popierinės formos, bet pagaliau dėmesys bus sutelktas Vaiko Asmenybės, jos vertybių sanklodos puoselėjimui. Juk, matyt, ne tuščiažodžiaujant minėtame dokumente deklaruojama siekiamybė:

„53. Kardinaliai sumažinsime popierizmą ir biurokratiją. <...> visose ug-

dymo įstaigose bent 30 proc. sumažinsime nereikalingą dokumentaciją, sunkinančią mokytojų ir mokyklų darbą“.

Kodėl išsižiebia Viltis, kad ligi šiol švietimo strategų jautriai globotas popierizmo monstras turėtų pagaliau subliūkšti? – Ogi todėl, kad per pastaruosius 20 metų prieš jo siautėjimą pasisakydavo tik mokytojai ir mokyklų administracijos... Deja, juos visus lengvai „gesindavo“ Steigėjas ir Generalinis reformos štabas... Šis autoritarinės sistemos paveldas (žr.: PAPA-34 / Aktualija) turėtų pagaliau baigtis, nes Penkioliktoji Vyriausybė viešai pareiškia:

„541. Numatytų tikslų sieksime vadovaudamiesi šiais *principais*: <...> mokinių ir jų tėvų aktyvus dalyvavimas ir atsakomybė; mokyklų bendruomenių savarankiškumas; <...>“.

Tai štai, Vyriausybė pagaliau nurodė svertą, kurio neįmanoma „paskandinti“, nes pagrįstus Tėvų reikalavimus civilizuotomis priemonėmis „gesinti“ – sunku. Tarkim, išmintingas tėvas, rankose laikydamas Lietuvos Respublikos Konstituciją⁷ ar Švietimo įstatymą⁸, gali drąsiai dėstyti savo reikalavimus merui, ministrui, Premjerui, Prezidentui...⁹ Pasakysiu dar daugiau: tėvas, apskritai matantis akivaizdų absurda švietimo baruose (ar, konkrečiai, jo vaiko mokykloje) ir išliekantis pasyvus, gali būti kaltinamas abejingumu vaiko ugdymui, jo karjerai, šalies įvaizdžiui...

Taigi, yra visos galimybės Tėvams tapti Mokyklos Advokatais. (Kol kas retsykais

⁷ 38 straipsnis: „Tėvų teisė ir pareiga - auklėti savo vaikus dorais žmonėmis ir ištikimais piliečiais, iki pilnametystės juos išlaikyti“.

⁸ „47 straipsnis. Tėvų (globėjų, rūpintojų) teisės ir pareigos. 1. Tėvai (globėjai, rūpintojai) turi teisę: <...> 2) dalyvauti parenkant (prireikus parinkti) vaikui ugdymo programą, formą, mokyklą ar kitą švietimo teikėją; <...> 4) dalyvauti mokyklos savivaldoje“;

⁹ „Gerb. mere, jeigu į mūsų pagrįstus reikalavimus nebus atsižvelgta, mums sudarysite sunkumų kituose savivaldybės rinkimuose apsisprendžiant dėl kandidatų, už kuriuos balsuojame, sąrašo...“

jie atlieka prokurorų ir teisėjų vaidmenis...) Tačiau atsiveria pats svarbiausias klausimas: kaip pažadinti Tėvus iš letargo miego? Juk po Lietuvos tėvų forumo (LTF) steigiamosios konferencijos (Kaunas, 2005 m. vasario 26 d.), daug žadanti visuomeninė organizacija taip ir neužsiėmė deramos vietos švietimo reformos erdvėje... O juk buvo jai siūlomi ir etatai, ir rezidencija, ir pradinis finansavimas... Tačiau Vilties žvaigždė „sudegė tankiuose atmosferos sluoksniuose“... Kodėl?

Atsakymą, manyčiau, galima išprotauti. Kaip minėta, švietimo erdvėje veikiant autoritarinės sistemos mechanizmui, tėvai atlieka tik „mažyčių sraigėlių“ funkciją¹⁰... Todėl reikšti savo nepasitenkinimą ugdymo proceso organizavimo ar jo turinio klausimais gali tik „savižudžiai“, nes visada tėvų tarpe atsiras dauguma, išgyvenanti baimę dėl ugdytojų keršto jų vaikui... Gaila, tačiau taip buvo... Ir taip kol kas yra... Tačiau Penkioliktoji Vyriausybė, kaip minėta, skelbia sieksianti *esminių pokyčių*, būdingų *demokratinės valstybės švietimo sistemai*:

„578. Sieksime, kad tėvai, pagrindiniai švietimo sistemos užsakovai, turėtų sprendimo teisę mokyklose. Mokyklos vadovas terminuotam laikotarpiui į pareigas bus atrenkamas konkurso būdu atsižvelgiant į vadybinio testo ir psichologinio tinkamumo testo rezultatus“.

Būtent šios strateginės švietimo nuostatos (jeigu jos bus realizuojamos!) gali tapti reikšmingu impulsu, žadinančiu LTF iš komos būsenos... Viltį sustiprina ir kitos siekiamybės, iškeliančios Tėvų vaidmenį tiek švietimo reformos vyksmui, tiek ir jo vertybių kaitai bei prioritetams:

„587. Vienodai finansuosime valstybines ir nevalstybines mokyklas lankančius mokinius. Nustatyto dydžio tē-

¹⁰ „Mieli tėveliai, organizuojame rinkliavą po 30 Lt klasės langų remontui...“

vų bendruomenė galės inicijuoti nevalstybinių (taip pat ir tradicinių religinių bendruomenių) mokyklų steigimą. Valstybė remis tėvų iniciatyvas ir panaudės pagrindais „tėvų iniciatyvos mokykloms“ suteiks tinkamas patalpas“.

Arba štai kita siekiamybė:

„588. Mokyklų tinklo optimizavimą vykdysime atsižvelgdami į ugdymo kokybės užtikrinimą, bendruomenės ir regiono interesus, derindami su regiono plėtros koncepcija“.

Akivaizdu, kad *taip* plėtojant demokratinis švietimo požymius gali rasti prielaidos Tėvams dar aktyviau įsitraukti į ugdymo kaitos procesą. Pavyzdžiui, jie *rengia mokyklos viziją, strategiją, teikia ataskaitas steigėjui, vykdo mokytojų atestaciją...* Juolab, kad tai ne jokia fantazija, o sėkmingai išbandyta kai kurių Europos valstybių pedagoginė patirtis... Beje, tokiai švietimo pertvarkos perspektyvai orientuoja ir ši Vyriausybės siekiamybė:

„590. Vykdydami mokyklų tinklo optimizaciją kaimo vietovėse, *atsižvelgsime į kiekvienos mokyklos reikšmę konkrečiai bendruomenei. Bus sukurtas organizacinis modelis ir tam pritaikytos ugdymo programos, leidžiantys išlaikyti bendruomenę vienijančias, vertybes ir gebėjimus ugdančias ir puoselėjančias mokyklas, jų veiklą ir finansavimą suderinant su kultūros centrų funkcijomis*“.

Sveikintina. Belieka palinkėti vaisingo prasmingų planų įgyvendinimo.

Artimiausi uždaviniai

Šio PAPA numerio Aktualijoje paliečiau tik vieną *esminę siekiamybę*, kurią švietimo baruose ketina įgyvendinti Penkioliktoji Lietuvos Vyriausybė. Tai – aktyvus mokinių tėvų įtraukimas į jų vaikų ugdymo procesą, atsakomybė už pastarojo efektyvumą, galimybė parinkti diegiamų vertybių prioritetus ir kt. Jau vien čia paminėtų

ketinimų įgyvendinimas išryškina keletą aktualių uždavinių, kuriuos, manyčiau, artimiausiu metu būtina spręsti.

1. *Tėvams reikia suteikti oficialų „ugdymo partnerių“ statusą. Tai leistų jiems organizuoti atitinkamus auklėjamojo, organizacinio, vadybinio ir pan. turinio seminarus,- juk jie – ugdymo partneriai! Šią būtinybę diktuoja, iš vienos pusės, tėvams keliami nauji – strateginiai švietimo kaitos uždaviniai, o iš kitos pusės, akivaizdus tėvų neraštingumas minėtos misijos kontekste.*
2. *Pedagogų švietimo centrui privalėtų suburti ir parengti specialių lektorių grupes, atliepančias naujus švietimo reformos siekius. Pastarosios privalėtų puoselėti gimdytojų pilietinį sąmoningumą, o taip pat gebėtų įrodyti praktines tėvų ugdomosios veiklos galimybes, jų prigimtinės misijos žavesį ir svarbą.*
3. *Ypatinga reikšmė ir atsakomybė turėtų tekti klasės auklėtojams – tiesioginiams tėvų pedagoginės kompetencijos puoselėtojams (kuriems, beje, šiuo metu taip pat būtina suteikti atitinkamą metodinę pagalbą...).*

□ □ □

Įženkime į Naujus – 2009-uosius metus, suvokdami kiekvienas savo moralinę atsakomybę, nes švietimo strategai, daugelį metų tik deklaravę reformos siekius, atrodė pagaliau ryžtasi jų įgyvendinimui!

Geranoriškai padėkime šiam vyksmui, liudijančiam demokratijos principų įsitvirtinimą mūsų šalies švietimo sistemoje, sėkmingai rutuliotis, nes Pilietis atsako už situacijos kontrolę visur ir visada. Net ir tada, kai iš jo niekas tokios atsakomybės neprašo ar nereikalauja.

Su nuoširdžiausiais Naujametinais linkėjimais –

Albertas P.

Atgal

KURKIME ATEITĮ DRAUGE!

Tęsiame publikacijų ciklą „Praktikum-
mas“, kuriame talpinamos auklėjamo-
sios temos iš Klasės auklėtojo knygos
„Grožio ir Gėrio link“.

3.1.2. Dvasios aristokratiškumas. Žmogus iš Didžiosios raidės

Lolita Navickienė

*Kiekvienoje širdyje dega gėrio žiburėlis, tik vienu jis
lyg kibirkštėlė, slopinama asmeninių ydų ir silpny-
bių, kitų – skaisčios šviesos spindulys, galintis ir
kančios naktį rodyti kitiems kelią.*

Integracija:

prozinės sentencijos + A. Navicko muzika: Triptikas gitarai „Vidiniai veidai: Pirmasis. Antrasis. Trečiasis“ (CD nr. 27, nr. 28, nr. 29)

Įvadinė informacija

Trumpai apibūdinkite, kas yra aristokratija. Tikriausiai žinote, jog graikiškai „aristos“ reiškia – geriausias, o „kratos“ – valdžia, tad aristokratija – geriausių valdžia arba kurios nors klasės, socialinės grupės privilegijuota viršūnė. Tačiau ką galėtų reikšti „dvasios aristokratas“? Čia turtas ar aukšta visuomenės padėtis, dažniausia, didelės įtakos neturi. Dvasios aristokratiškumas pabrėžia asmenybės dvasinių vertybių ypatingumą. Tokie žmonės dažnai būna tarsi švyturiai, nušviečiantys paskui einantiems kelią ar nurodantys kryptį klaidžiojantiems išbandymų labirintuose.

Kokios Jums kyla asociacijos, išgirdus tariant šias pavardes: Monsinjoras Vasiliauskas, Tėvas Stanislovas, Vincentas Sladkevičius, Stasys Lozoraitis, Vincas Kudirka, Jonas

Basanavičius? Pastebėsite, jog pirmieji trys jų buvo dvasiškiai, o, apskritai,- visi šie žmonės labai daug nusipelnė Lietuvai. Tačiau bendras juos vienijantis bruožas yra tas, kad visas šias asmenybes galima vadinti dvasios aristokratais. Kokios būdo savybės lemia dvasios aristokratiškumą? Kuo tokie žmonės ypatingi, svarbūs? Ar lemiantį vaidmenį vaidina jų socialinis statusas, profesija, nuopelnai mūsų šaliai?

Ugdomosios veiklos nuostata

Panagrinėkime dvasios aristokratiškumui būdingus bruožus. Susiskirstykite klasėje į kelias grupes, perskaitykite Jums pateiktas prozines sentencijas ir išsirinkite tinkamiausią. Kokie dvasios aristokratiškumą apibūdinantys bruožai Jums pasirodys tiksliausi? Pabandykite sukurti asmeninę dvasios aristokratiškumą įvardinančią prozinę sentenciją.

- 1. Dvasios aristokratu galėčiau pavadinti žmogų, kurio šeimoje jau kelios ankstesnės kartos ne kovoję dėl kasdienio duonos kąsnio, bet esant gerai finansinei padėčiai tobulino savo dvasinį pasaulį, vidinę kultūrą, pusiausvyrą, geraširdiškumą, mokėsi kalbų, menų ir jų istorijos, įsigijo patinkančią specialybę, daug keliavo, pažino pasaulį ir, pasiekę dvasinių aukštumų, stengėsi ne demonstruoti įgytus asmeninius pranašumus, bet rūpinosi savo šalimi ir tais, kuriems reikia pagalbos.*
- 2. Būti turtingu ir išsilavinusiu – dar nereiškia būti aristokratu! O būti geraširdišku, jautriu ir dvasingu – taip pat nepakankami dvasios aristokrato bruožai. Tikrų žmonių iš Didžiosios raidės širdis yra romi, teisinga ir kilni, kupina atjautos ir geba pastūmėti greta esančius kilnaus pavvyzdžio, kaip reikia gyventi, linkme. Tokie mąsto giliai ir tyrai, kalba pagarbiai ir taupiai, o elgiasi – nuoširdžiai ir nesavanaudiškai.*
- 3. Dvasios aristokratiškumas neturi nieko bendro su materialiomis gėrybėmis. Galima gyventi kukliame kambarėlyje, apstatytame senais baldais ir širdžiai mielais daiktais, vilkėti paprastais drabužiais ir vien savo pasirodymu priversti pasaulio galinguosius nulenkti galvas. Visi ateiname į šį pasaulį tuščiomis rankomis, visi jį tuščiomis ir paliekame. Skiriamės tik padarytų gerų darbų sąrašu. Ar ne taip šį pasaulį paliko popiežius Jonas Paulius II-asis?*
- 4. Kaip milžiniškas investicijas valdantys žmonės neteikia didelės reikšmės savo išoriniam blizgesiui (Bilas Geitsas jau būdamas milijardierius dar ilgą laiką pietavo paprastame kiniečių restorane ir rengėsi kukliais rūbais), taip didelius dvasinius turtus sukaupusios asmenybės nesiekia pripažinimo ir aukšto visuomeninio statuso. Jos tiesiog atiduoda savo išmintį bei jėgas šalies ir žmonių gerovei.*
- 5. Dvasios aristokratą pažinsi pabuovęs šalia trumpą valandėlę. Jo žodžiai bus tyri, svarūs ir išmintingi, sprendimai – ramūs, nesavanaudiški ir kilnūs, o akys – kupinos atjautos ir šilumos. Ta gauta valandėlė įkvėps tavo sielą teisingiems sprendimams geriau nei ilgi moralai ar pamokslai. Pas tokių žmogų visada norisi sugrįžti, nesvarbu, kiek jis metų beturėtų, nes jo širdis ragina tikėti, kad žemėje visada laimi gėris.*
- 6. Jei tas žmogus šiek tiek pakilęs virš smulkmeniškų kasdienybės, jei jis sugeba atsiriboti nuo melo ir prisitaikėliškumo, jei jo neišveda iš kantrybės pasitaikantys nepritekliai, problemos ar sunkumai, jei jis visada kupinas kitus skaitinančio nesavanaudiškumo ir dvasios ramybės, tokį žmogų galima vadinti dvasios aristokratu.*
- 7. Kaip ugnis užgrūdina plieną, taip kančia užgrūdina dvasią. Todėl tik giliai kentėjęs, aukojęs žmogus, kuris vietoje likimo keiksnojimo ar pykčio ant viso pasaulio sugebėjo savo širdyje nuolat kurstyti meilės gyvenimui, žmogui ir Dievui žiburį,- toks gali vadintis dvasios didiku.*

8. Nereikia pervertinti pinigų svarbos asmenybės vystymuisi, nes jie dvasingumui – kaip rėmas paveikslui: gali tapti pagrindine vertės dalimi, jei paveikslas prastas, ar atlikti tik patogumo funkciją, jei paveikslas labai vertingas. Meno istorija žino grafą Levą Tolstojų ir mecenatės Nadeždos fon Mek globotą kompozitorių Piotrą Čaikovskį, tačiau Verleno, Modiljanio ar Šuberto palikimas – ne mažiau vertingas, nors savo genialius darbus jie kūrė dideliame skurde.
9. Prieš Dievą visi žmonės lygūs, tačiau kodėl vieni, kaip auksas ir pelenuose žiba, o kiti auksais apsirėdę patys papilkėjusiais pelenais tampa? Viskas priklauso nuo paties žmogaus pasirinkimo ir valios atsidūrus kryžkelėje pasirinkti: teisybę, bet ne melą, gėrį, bet ne patogumą žadantį blogi, atjautą, bet ne savanaudiškumą, tikėjimą, bet ne neviltį, meilę, bet ne neapykantą. Neveltui sakoma, kad tam, kas ir taip turi, bus dar daugiau duota.
10. Dvasios aristokratai, tai mūsų gyvenimo mokytojai, gerai įsisavinę dalybos ir daugybės veiksmus. Jie pasidalins su mumis mūsų skausmą ir nerimą, tačiau padaugins džiaugsmą, viltį ir vidadą – pasitikėjimą savo jėgomis. Šalia tokių mes ne tik patys pasijaučiame gebantys dalinti ir dauginti, bet ir tampame švarūs, nes išdavystės bei žmogiški silpnumai nubėga, kaip nuo žąsies vanduo.

Dorinis disputas

1. Kuri prozinė sentencija apie dvasios aristokratiškumą Jums atrodo teisingiausia? Kodėl?
2. Kas būdinga Jūsų sukurtam požiūriui? Ar pažįstate savo aplinkoje žmonių, kuriuos galėtumėte pavadinti dvasios aristokratais?

Ugdomosios veiklos nuostatos tęsinys

Pasiklausykite trijų trumpų muzikos kūrinių. Tarkime, jog jie visi perteiks muzikos garsais nutapytų trijų žmonių dvasinio pasaulio charakteristikas. Kuris jų galėtų būti artimiausias mūsų jau aptartam dvasios aristokrato paveikslui? Kas jam bus savita? Kokias muzikos išraiškos priemones kompozitorius panaudos reikiamai būsenai sukurti?

Muzikos klausymas

A. Navicko muzika: Triptikas gitarai „Vidiniai veidai: Pirmasis. Antrasis. Trečiasis“ (CD nr. 27, nr. 28, nr. 29)

Dorinio disputo tęsinys

1. Sutinku su Jumis, jog antrasis muzikos kūrinys gali simbolizuoti ramų ir saulėtą vidinį žmogaus pasaulį, nes pirmasis kūrinys – per daug išdidus, o trečiasis – tarsi kampuotas ar kiek agresyvokas. Kokiomis muzikos išraiškos priemonėmis kompozitorius sukūrė dvasinio pakylėtumo būseną?
2. Ar pastebėjote, jog visų trijų kūrinių melodija ir struktūra yra identiška, o skiriasi tik atlikimo greitis, t. y. tempas ir dermė – antrame ir trečiame pavyzdyje vyrauja mažoras, o pirmame – minoras? Ką tai galėtų simbolizuoti? Ar nepanašu Jums į tai, jog visi žmonės turi vienodas galimybes tapti gerais, dorais, dvasingais, altruistiškais, tyrų minčių, žodžių ir darbų žmonėmis,

vertais būti vadinamais dvasios aristokratais? Kodėl tik nedaugelis tokiais tampa? Kas trukdo dvasiškai tobulėti? Ir svarbiausia: ar visi norintieji galėtų tapti dvasios aristokratais?

3. *Kas būdinga dvasios ubagiškumui? Ar gali aristokratas būti dvasios ubagas? Ar žinote, kokių kelių eiti, kad tobulėtumėte ne tik mokslo, gebėjimų, bet ir dvasios srityje?*
4. *Žymus italų dvasininkas ir rašytojas Bruno Ferrero sukūrė pasakojimą apie tai, kaip dailininkas, norėjęs nupiešti Jėzaus paveikslą, ieškojo vyro, panašaus į Kristų. Po ilgų ieškojimų jis rado skaištaus veido ir tyrų akių jaunuolį. Nutapęs Jėzų ir kitus apaštalus, dailininkas ėmė ieškoti Judo prototipo. Po ilgų kelionių jis rado tokį nelaimėlį. Tik koks buvo dailininko nustebimas, kai ilgiau išžiūrėjęs jis atpažino tą patį, tik dabar jau prigesusį veidą, kažkada jam pozavusį piešiant Jėzų. Tai prasmingai liudija, jog žmogus gali simbolizuoti ir tai, kas pasaulyje kilniausia, ir tai, kas, deja, yra pikčiausia ir žiauriausia. Kodėl atsiranda tokių, kurie, užuot pasirinkę tiesos ir gėrio kelią, renkasi blogį ir nuopuolį? Ar gyvenimas nėra nuolatinis ėjimas plonyte gėrio ir blogio riba, todėl Jėzaus raginimas budėti yra labai svarbus ir reikšmingas? Kas gali padėti žmogui „budėti“?*

Papildomai šią temą dar galima nagrinėti:

1. 02-25 Pelėnų diena¹¹: Pirmąją dieną po Užgavėnių bažnyčiose būdavo šventinami peleinai, gauti sudeginus praėjusių metų verbas. Jie barstyti žmonėms ant galvų, primenant krikščionišką tiesą: „Iš dulkės gimei, dulke ir pavirsi“. Tai buvo simbolinis priminimas, jog tikrieji žmogaus turtai yra kaupiami širdyje, o materialių vertybių į Anapilį žmogus vis vien išsinešti negali. Kokios, Jūsų manymu, yra didžiausios dvasinės vertybės? Kokius dar žinote posakius apie tai, jog didžiausią vertę turi dvasinis gėris?
2. 10-01 Pasaulinė muzikos diena: 1975 metais UNESCO spalio 1-ąją paskelbė Tarptautine muzikos diena. Vienas iš šios šventės iniciatorių – kompozitorius Dmitrijus Šostakovičius ragino šią dieną visuomenei organizuoti geriausių šalies atlikėjų koncertus. Muzika žmonijos istorijoje jau nuo seno užėmė svarią vietą. Tą rodo ant uolų aptikti senų civilizacijų piešiniai, kuriuose pavaizduoti muzikos instrumentais grojantys žmonės. Muzika, kaip ir šokis, visų pirma, atsirado kaip dievų garbinimo priemonė. Jau seniau pastebėta, kad šis menas turi įtakos žmonių sveikatai, jų dvasinei pusiausvyrai, juo galima gydyti įvairias ligas. Japonų mokslininko Emoto Masaru¹² pastarųjų metų tyrimai su šaldomo vandens kristalais parodė, jog priklausomai nuo sklindančios muzikos ar žodžių jame susidaro skirtingos ledinės struktūros: iš garsiakalbių sklindant padėkos žodžiams, maldoms ar harmoningai muzikai (klasikinei, liaudies, romantinei, sakralinei) susidaro taisyklingų formų snaigės, o neigatyviai informacijai ar aštriai muzikai (keiksmams, pank rokiui bei sunkiam metalui) – vandens molekulės nesikristalizuoja visai arba tampa chaotiškos. Tai svarbu, nes virš 60% suaugusio žmogaus masės (kūdikio virš 70%) sudaro vanduo, o smegenyse jo yra net 85%. Tad koks dvasinis būvis ir energetika yra jaunuolio, ištisas dienas klausančio jo esybę ardančią muziką ir kas antrą žodį sakančio keiksmus? Ar reikia stebėtis, jog tokiam žmogui sunkiau seksis spręsti gyvenimiškas problemas, siekti užsibrėžtų tikslų ir jaustis laimingu? Kodėl, užuot menu harmonizavę sielą, neretai jo garsu ir kokybe ją ardome?

Atgal

¹¹ Pagal www.day.lt

¹² Išsamiau – <http://www.masaru-emoto.net/english/entop.html>

„Žiniasklaida – pagrindinė šių dienų asmenybės auklėtoja“.

NAUJOJI „TOLERANCIJA“

Solėja Karalienė, teisės magistrė

Paskutiniaisiais 2008 metų mėnesiais suaktyvėjo diskusijos apie poreikį apsaugoti nepilnamečius nuo neigiamos viešosios informacijos poveikio. Panašiu metu Lietuvos Respublikos Seime buvo užregistruotas atitinkamo įstatymo projektas (nauja jo redakcija)¹³, kurio aiškinamajame rašte teigiama: „įstatymo projektą rengti paskatino tai, kad pastaruoju laikotarpiu Lietuvos laikraščiuose, žurnaluose, internete bei Lietuvos transliuotojų visuomenei pateikiamose programose rasime informacijos apie pornografijos sklaidą, seksualinę ir fizinę prievartą bei smurtą prieš vaikus.“ Bet likus kelioms dienoms iki šv. Kūčių viename informaciniame interneto portale pasirodė keli žinomų asmenybių pamąstymai apie minėtą įstatymą: „skaitant šį politinį anekdotą kyla mintis – kokie dogmatikai surašė šias nesąmones, kai realus gyvenimas yra kupinas negatyvių reiškinių?“¹⁴; „tai, kas daroma, yra absoliučiai kvaila“¹⁵...

Pripažinkime, lengviausia yra kritikuoti kito darbą pačiam nesiimant realių veiksmų (pavyzdžiui, neburiant iniciatyvinės Seimo narių darbo grupės šių dienų aktualijas atspindinčio įstatymo projekto sukūrimui), ar visai paprasta smerkti kito žmogaus požiūrį, kai esi „nežinomas internetinis komentatorius“.

Vis gi dabartinėje demokratinėje valstybėje, kur siekiant skandalų žeriamo pelno prisidengiama žodžio laisve, o ketinant nustatyti minimalius reikalavimus (apribojimus) viešai skleidžiamai informacijai (pavyzdžiui, turinčiai neigiamo poveikio nepilnamečiams), grasinamai prabylama apie „stalinistinę cenzūrą“¹⁶, vertėtų prisiminti, jog nūdienos spauda persisunkusi naujienomis apie pasaulinę ekonomikos ir finansų krizę, dienos (savaitės) nusikaltimus, didinamus ar naujai įvedamus mokesčius, mažinamus atlyginimus, masinius atleidimus iš darbo ir t.t.; televizijoje minėtomis temomis netyla diskusijos (tiksliau

¹³ Priminsiu, kad pirmoji tokios paskirties įstatymo projekto nauja redakcija jau buvo užregistruota 2007 m. rugsėjo mėn.

¹⁴ M. A. Pavilionienė. Kalėdiniai anekdotai: Nepilnamečių apsauga nuo neigiamos viešosios informacijos // <http://www.delfi.lt/archive/article.php?id=19746617>

¹⁵ <http://www.delfi.lt/archive/article.php?id=19799270>

¹⁶ I. Saukienė. Nepilnamečius saugant nuo žalingos informacijos gali nelikti daugelio laidų? // <http://www.delfi.lt/archive/article.php?id=19660844>

nuolatiniai viens kito kaltinimai); ištisomis paromis rodomi lėkštų juokelių ar kraupių scenų kupini filmai (taip pat ir animaciniai filmukai); internete knibždėte knibžda mobiliaisiais telefonais filmuotų pasityčiojimo iš aplinkinių atvejų, raginimų bendraamžius tai reitinguoti ar „padaryti geriau“; vis labiau įsigali naujoji subkultūra – Papkultūra (apie tai rašyta PAPA Nr. 31)...

Sakysite, tai ne vienerius metus besikartojanti kasdienybė? – Taip, kasdienybė, atvedusi prie vertybių sampratos pakitimo. Pavadinkime ją *naująja tolerancija*, savyje talpinančia *apatiją ir abejingumą kito žmogaus skausmui ar sielvartui*. Neigiamos informacijos srautai nejučia pavertė mus bejausmiai, kuriems „viena mirtis – dar tragedija, tačiau milijonas mirčių – jau tik statistika“. Prisipažinsiu, sekmadienio vakarą išgirdus žinią, kad „per pastarąsias 24 valandas „Hamas“ valdomame Gazos Ruože izraeliečių atakos pareikalavo 271 palestiniečio gyvybių ir dar 620 žmonių yra sužeista“, tepagalvojau – „hm, vakar žuvusiųjų tebuvo 140...“; o internete perskaičius, kad „pirminiais duomenimis, per šventes Lietuvoje kilo daugiau nei pusantro šimto gaisrų, juose žuvo 12 žmonių“¹⁷, akys teieškojo pasitraipos, kurioje gal bus pateikti atitinkami praėjusių metų duomenys.

Todėl valdžios ketinimus įvesti „spaudos cenzūrą“ (kaip šiuo metu pamėgo tvirtinti žurnalistai) drįsčiau vertinti kaip vieną iš siekių *gaiivinti beišnykstantį Tautuos dvasingumą*, kaip mėginimą *sugrąžinti seniai primirštą altruizmą, pasiaukojimą, atjautą* ir pan. Suprantama, minėtame įstatymo projekte yra diskutuotinų nuostatų, tačiau jis galėtų tapti atspirties tašku išsamaus ir nūdienos aktualijas atspindinčio teisės akto (taip pat jį įgyvendinančių kitų teisės aktų) rengimui nuoširdžiai besirūpinantiems nepilnamečių apsauga nuo neigiamo viešosios informacijos poveikio.

Susirūpinę jaunąja mūsų karta nejučia ir patys tapsime išrankesni (gerąja to žodžio prasme) iš televizijos ar spaudos sklindančiai informacijai taip, kaip artėjanti ekonominės krizės grėsmė pakoregavo kai kurių šventines dovanas – iš vertingų (pinigine prasme) ir gal nuasmenintų, į labiau dvasingas ir apgalvotas prieš įgyjant ar sukuriant. Gal gi iš tikrųjų: „nėra to blogo, kas neišeitų į gera“?

Atgal

¹⁷ Lietuvoje gaisrai nusinešė 12-kos žmonių gyvybes // <http://www.delfi.lt/news/daily/crime/article.php?id=19809559>

DVASIOS ARISTOKRATŲ KLUBAS, arba „GELBĖDAMI VAIKUS,- GELBSTIM LIETUVOS ATEITĮ“

Manau, daugelis blaiviai mąstančių žmonių nenorėtų Lietuvoje sulaukti situacijos, kai tradiciniai mecenatai (pavyzdžiui, verslininkai, akcinės bendrovės...), šokiruoti įsisiautėjančios krizės, nustoja remti humanizmą liudijančią savanorių veiklą ir atitinkamus projektus. Tada prieš akis iškyla vienas didžiausių pavojų, nuo kurio būtina apsisaugoti patiems ir apginti Tautą: *jokiu būdu negalima leisti, kad „reklamuojamoji“ ekonominė krizė netaptų dvasine* – visuomenę paralyžiuojančia ir demoralizuojančia depresija.

Kaip gaivinti žmonių sielose priblėsusį dvasingumą, pasitikėjimą, Viltį

Prisipažinsiu, kad tai – paradoksali siekiamybė: iš daugelio piliečių rankų „slystant materialioms vertybėms“ stengtis apie jas mažiau galvoti, kur kas daugiau dėmesio skiriant dvasiniam asmenybės tobulėjimui. Kitais žodžiais, blogėjant būties ekonominiam lygiui, būtina puoselėti mūsų visų *sąmoningumą*: mes privalėtume stovėti orūs, pakelta galva ir puoselėti aukštesnio lygmens – amžinąsias vertybes bei atitinkamus principus. Priminsiu vieną kitą išmintingų žmonių išbandytą nuostatą:

- Jeigu negali keisti gyvenimo, tai keisk požiūrį į jį.
- Pavadinsi savo gyvenimą Rojumi, jame ir gyvensi, pavadinsi pragaru – keši jo kančias.
- Kuo daugiau atiduodu kitiems, tuo daugiau iš jų gaunu: ištiesdamas ranką davimui, paruošiu savo rieškutes gavimui...

Suprantama, strateginė siekiamybė puoselėti Tautos Dvasingumą – tai tik vizijos kontūrai,- vizijos, kurios įgyvendinimui reikėtų detalesnės programos, intelektualių bei materialių išteklių. Ir – atitinkamos *taktikos*, kurios metmenis galima būtų jau dabar siūlyti. Tai – konkreti pagalba beglobiams vaikams.

Kodėl Tautos Dvasingumo puoselėjimą tikslinga pradėti orientuojant piliečių veiksmus į pagalbos teikimą beglobiams, asocialių šeimų, socialinę atskirtį patyrusiems ir kitas negandas išgyvenantiems vaikams.

Vaikai yra labiausiai pažeidžiamas, jokių profsajungų neginamas visuomenės sluoksnis. Tačiau svarbiausia yra štai kas: nepatyrę tėvų meilės, aplinkinių žmonių dvasinės šilumos ir dėmesio, šie vaikai ateityje taps bejausmiai robotais, neturinčiais atjautos, aukojimosi, altruizmo, meilės, pagarbos ir pan. vertybinių nuostatų. Todėl jie natūraliai negalės duoti to, ko patys niekada nėra gavę, nes neturės bendriausio supratimo apie šias, dvasingumą liudijančias ŽMOGAUS savybes... Skaudu, labai skaudu išstarti, tačiau tokių bejaus-

mių zombių, kurių teisėtvara jau nebespėja „surinkti“, stebime visur... Taigi, gelbėdami vaikus,- gelbėtume Lietuvos ateitį.

Kam galėtume patikėti šios svarbios iniciatyvos įgyvendinimą

Kaip žinia, visuomeninė organizacija „Gelbėkit vaikus“, drauge su UAB „Omnitel“, jau sėkmingai vykdo ilgalaikę socialinę iniciatyvą „Augink atsakingai“ ir turi sukaupusi atitinkamos patirties¹⁸. Todėl, jeigu ši visuomeninė organizacija sutiktų išplėsti savo veiklos apimtį, siekiamybės – Tautos Dvasingumo ugdymo – sėkme abejoti neturėtume. (Juolab, kad greta VO stovi solidi Bendrovė!)

Iš kur šiai akcijai gauti „atliekamų“ finansinių rezervų

Manychiau, šioje situacijoje (kiek ji bebūtų pagrįsta) derėtų aktyvinti „vidurinių gyventojų sluoksnį“, kuris neturi „atliekamų“ pinigų, tačiau kuris, suprasdamas dabartinę, kai kam paniką keliančią padėtį, galėtų – nenuskriausdamas savęs!- padėti Artimui, kuriam tos pagalbos ypatingai reikia... Šiuos kuklius aukotojus norėčiau pavadinti *Dvasios aristokratais*. Jų Lietuvoje, esu įsitikinęs, galėtų būti daug. Paminėsiu, pavyzdžiui, vienišą kaimo senolę, tebevaldančią 10 ha nederbamos žemės...; rašytoją, vis nesulaukiantį Nacionalinės premijos...; mokytoją, nesėkmingai kovojantį dėl atlyginimo padidavimo...; profesorių, save guodžiantį ankstesnių laikų santaupomis... (Būtent tokio Dvasios aristokratų klubo nuostata galėtų būti jau minėtas *credo*: „Gelbėdami vaikus,- gelbstim Lietuvos ateitį“).

Tikrai tikiu, kad ne kiekvienas čia paminėtos profesijos ar socialinio sluoksnio atstovas galėtų paaukoti kitam,- katastrofiškoje situacijoje atsidūrusiam asmeniui, nes gal būt jam pačiam tokia pagalba praverstų... Tačiau lygiai taip pat žinau, kad labai daug žmonių šiandien galėtų tapti Dvasios aristokratų klubo nariu... Esu įsitikinęs, kad į šį sambūrį pasiprašytų ir kitų profesijų atstovai: prokuroras ir kelių policininkas, teisėjas ir savivaldybės seniūnas, notaras ir... Juk visi esame Žmonės, kuriems Humanizmo vertybės nėra svetimios... (Bijantiems liudyti žmogiškąją Gerumą patarčiau įsiklausyti į Nobelio premijos laureatės Motinos Teresės žodžius: „Jeigu darote gera, žmonės Jums gali priskirti egoistinius arba savanaudiškus motyvus. - *Vis dėlto darykite gera!*“)

Na, o tie, kurie negali artimui padėti materialiai, tedalina žmonėms savo šypsenas. Šypsokimės sutiktajam daugiabučio laiptinėje, miesto gatvėje ar kaimo ulyčioje... Padarykime viską, kad krizės metais Dvasios aristokratų klubas taptų pačiu turtingiausiu – Dvasingumo banku, teikiančiu klientams – ne tik vaikams, bet ir visiems Lietuvos žmonėms!-įvairiapusę beprocentę materialią ir dvasinę paramą.

Telydi gyvenimą mūsų tauri ir prasminga mintis:
„Didžiausius stebuklus padaro – TIKĖJIMAS, MEILĖ, VILTIS“.

Atgal

¹⁸ Žr.: <http://www.gelbvaik.lt/lt/augink>

EILUTĖS IŠ KALĖDINIO PAŠTO...

Genutė Žilinskienė,
Gelgaudiškio specialiosios mokyklos direktorės pavaduotoja ugdymui

□ □ □

<...> Jūsų seminaruose pasėti gerumo daigai sėkmingai dygsta Gelgaudiškio (Šakių rajonas) krašte. Pasitelkdami Auklėtojo knygos idėjas, surengėme unikalias gerumo akcijas savo miestelyje ir rajone. Žmonės sužavėti ir negali patikėti, kad nūdienos gyvenime dar gyvas gerumas, dėmesys vienas kitam. <...> Telydi Jūsų širdį gerumas, šiluma ir santarvė. Tegul lieka laiko stebuklui Jūsų širdyje... <...> 2009 m. balandžio ar gegužės mėnesį Gelgaudiškio specialiojoje mokykloje planuojam konferenciją „Per Grožį į Gerį“. <...>

<...> Šiomet klasėje su ketvirtokais visą savaitę deginome žvakutę, taigi lyg ir prisilietėme prie Atsiprašymo, Atleidimo, Altruizmo, Tikėjimo, Meilės, dvasinės Stiprybės žvakučių... Šį laikotarpį skyrėme adventinėms nuotaikoms, prisidėjome prie bendrumo akcijos ir apsilankėme su dovanėlėmis Senelių globos namuose. Norėdama paskatinti susimąstyti apie artėjantį dovanų teikimo ir gavimo laikotarpį vedžiau dvasingumo pamoką „Tuščia dėžė“ (pagal Ferero „Dėžė“) pasinaudodama Jūsų knyga. Džiaugiuosi girdėdama mokinių tėvų atsiliepimus, kad mokiniai prieš šias šventes pasikeitė, tapo dėmesingesni šeimos nariams, jautriau reaguoja į aplinkinių nelaimes.

Paskutinę dieną prieš atostogas pamoką paskyrėme atviram pokalbiui. Stovėjome ratu susikibę rankomis ir stengėmės atsiprašyti vieni kitų už padarytas skriaudas ar išsprūdusį negerą žodį. Ne vienam mokiniui drebėjo balsas ir ne vieną atvirą atsiprašymą, adresuotą konkrečiam vaikui, išgirdome. Džiaugiuosi už savo mokinius.

Tokią pačią Dėžę padovanojome ir tėveliams, garsiai jiems išvardinome, kad joje - Meilė, Švelnumas, Supratimas, Kantrybė, Geri žodžiai... Manau, kad Kalėdinės eglutės šviesa mano mokinių ir jų tėvų širdyse jau rusena, todėl krizė mums nebaisi. Dabar svarbu tik, kad ta rusenanti ugnelė neužgestų. Tai priklausoma nuo mūsų visų. <...> Artėjančių švenčių proga norėčiau palinkėti sveikatos, širdyje - ramybės, sieloje - šilumos.

Mūsų paskutinės metų savaitės tema

Kiekvienam mokiniui padovanojau po dovanų dėžutę, kurioje jie galėjo sudėti vertingiausias, jų nuomone, dovanas, palinkėjimus

Prieš išvažiuojant į Senelių prieglaudą su dovanomis

Koncertas sugraudino ne tik senelius, bet ir pačius artistas

Nepajėgiantiems nusileisti pažiūrėti koncerto dovanėles ir palinkėjimus įteikėme jų palatose

Sustoję ratu prie degančios Advento žvakės atsiprašėme už pasakytus negražius, nemalonių žodžius, už padarytas nuoskaudas ar negerus poelgius

*Jolita Šiupynaitė,
Alytaus Senamiesčio pradinės mokyklos mokytoja metodininkė*